

FERDINANDY GYÖRGY

Amerikából jöttem

Felkeresni egymást lehetetlen. A karantén nem tizennégy, és nem negyvennapos. Több mint fél éve nem találkozom senkivel. Az első időkben leveleket írtam. Aztán kiderült, hogy a posta sem működik.

Van helyette mindenféle pótlék. E-mail, Facebook, Messenger, Whatsapp. A fiatalok kapásból felsorolják. Én még leírni sem tudom a nevüket segítség nélkül.

Így hát csak gondolom, hogy valahol fenn, a föld körül forog a sok üzenet. Mint régen – mondja feleségem – a tárcsás és a gombnyomásos, a mit tudom én hány féle-fajta drótnélküli vagy kábeles telefon.

*

Ő egy új, méregdrága billentyűs szerkezetbe üti a szövegeket. Van egy hálózat, magyarázza, ahová gyorsan megérkezik minden hír és üzenet. Akik olvassák, válaszolnak. Ismerik egymást. Egyetértenek.

Egy idő óta azonban disszonáns hangokat továbbít ez a masina.

– Látjuk, mi minden fordul meg a fejedben! – írja egy kedves, távoli rokon. Tényleg ilyen ideológiákat támogatsz? Nehéz elképzelni, hogy te, akit – akárcsak minket – befogadott ez az ország, nem a mi jelöltünket támogatod!

– Mire te? – kérdeztem felhevült élettársamat.

– Azt feleltem, hogy tartsák tiszteletben a véleményemet. Ezért jöttünk ide, nem igaz? Szerintem ebből áll a demokrácia.

Békebontó hangok. Dúl a választási harc. Asszonykám felháborodottan sorolja, hogy mi mindent hánynak a szemére. Bevándorlók. Régi barátok, rokonok.

– Te mit tennél a helyemben? – kérdezi.

– Nem válaszolnék. Aki a zsarnokságot védi, nem az én emberem.

– Ne is próbáljam meggyőzni őket?

– Fölösleges – felelem.

Ő itt, a szabad világ kellős közepén nevelkedett. Csak hallomásból ismeri az elnyomást. A parancsuralmi rendszereket. Bennem azonban régi emlékeket ébreszt ez a sok negédes szöveg. Rosszul alszom. Reggel pedig őt is próbálom óvatosságra inteni.

– Az igaz – mondogatom –, hogy ez itt egy úgymond szabad világ. Pillanatnyilag. Elképzelni az elképzelhetetlent...

– Tudod te, hogy kik tennének feketelistára? – figyelmeztetem. – A régi barátaid!

– Miket beszélsz! – csóválja a fejét.

Megvonom a vállam. Nekem ez a tapasztalatom. Sohasem vadidegen, akit rád állítanak.

*

– És engem mivel vádolhatnának? – kérdezi másnap. Éjjel nyilván ő is elgondolkozott.

Elmesélem, milyen volt, amikor – a nagy változások után – elolvashattam, amit anno rólam írtak. A jelentéseket. Rázza a fejét, ilyesmi, mondja, itt nálunk nem történhetett volna meg!

Nem vagyok hálátlan. Sok mindent ennek a szép, új világnak köszönhetek. Azt, hogy tanulhattam: a segélyeket és az ösztöndíjakat. A munkahelyemet, és most, békés öregségemet.

– Cserében, tanítottam a demokráciát! A rabszolgák unokáinak – teszem hozzá.

– Nem sok sikerrel!

– Hát nem. Mert Athénban csak egy tanult kisebbség volt a demokrácia.

– Itt meg – fejezem be – a tömeg dönti el a dolgokat. Ez itt az ókor karikatúrája. Cirkusz, amivel évről évre elszórakoztatják az embereket.

Ezt ő is elismeri. Ő is negyven évig tanított. Azt meg sem említem, hogy eltanácsoltak, amikor kiderült, hogy egy gyarmat függetlenségét támogatom. Azután, igaz, visszavettek. Minek felhánytorgatni ilyen réges-régi dolgokat. Ő is leírta nemrég, hogy a franciák szentháromságából az egyenlőség még a szabadságnál is fontosabb.

– Na és? – kérdezi most? Ezt hányának a szememre?

– Az ilyenek – válaszolok – mindig találnak valamit. Például, hogy te hol is doktoráltál? És kiről írtad a tézisedet? Aztán hogy azóta is kiket fordítasz?

– Nem olvassák!

– Ebben bízom én is. Nekem sincs, aki elolvasná a könyveimet. Ezért maradok ismeretlen. Lényegtelen.

Illúziókba ringatnánk magunkat? Hogy itt nálunk lehetetlen lenne a totalitarizmus? Lám, most is szótárból kell kikeresnem az ilyen elfelejtett, régi szavakat!

*

Közelegnek a választások. Egyesek szerint ezen áll-bukik minden. Merthogy ez itt ma még egy parlamentáris demokrácia. Hogy dúl a rasszizmus? Hogy gyűlölik egymást az emberek?

– Mindenütt vannak hibák! – legyint a feleségem. Ma már a feketék is leülhetnek a buszon. Csak tudd, hogy kire adod le a szavazatodat!

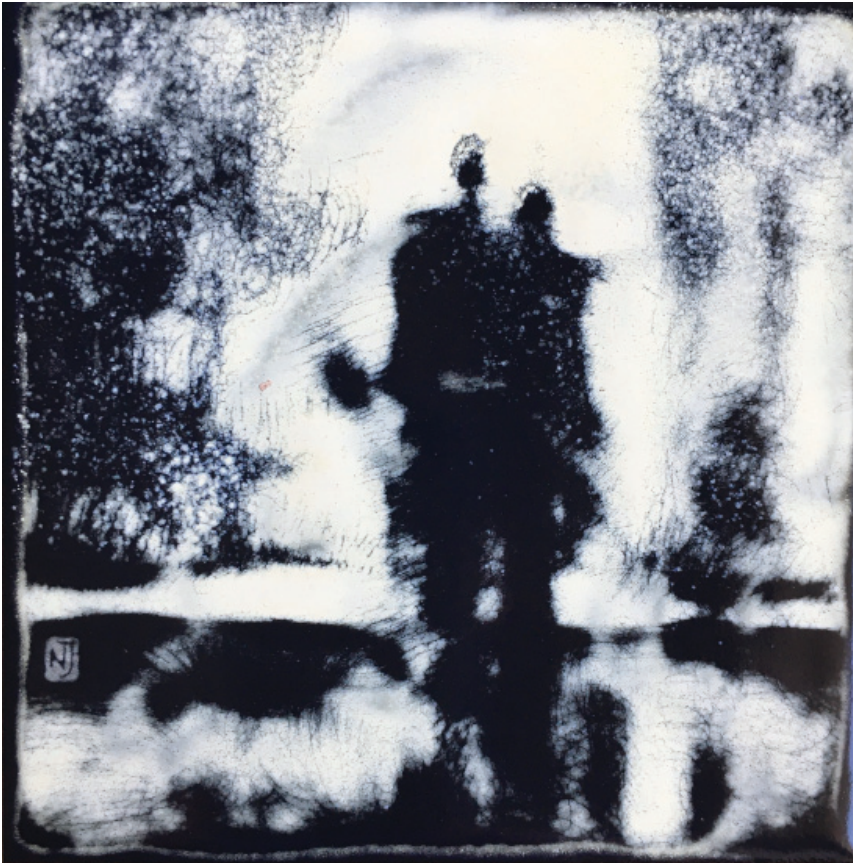
Tűnődöm, kinek panaszoljam el, hogy itt nálunk, ebben a minden világok legjobbjában, nem mérik ingyen a tudást? Nekem szerencsém volt, de tanulni itt nálunk ma is egy jó módú kisebbség privilégiuma! És hogy egy vakbélműtét után eladhatod a házat!

Mindegy, leadjuk a voksunkat. Hamarosan kiderül, hogy mire való az urna. Öntudatos állampolgárok vagyunk, vagy gyanútlan áldozatok?

Hát, csak így. Dúl a pandémia, marakodnak a politikusok. Félünk: itt a félelem a legnagyobb hatalom. És várunk. Hogy rózsát terem-e a türelem, azt még nem tudom.

Olvasom asszonykám masináját. A negédeskedő, disszonáns hangokat. Fél ő is, hiába tagadja. Attól tart, hogy mint mondja, valami új középkor közeleg.

Az biztos, hogy annak a világnak – ahová anno befogadtak – vége van. Hogy mi jön utána? Olvasok, tanulok. Bebillentyűzöm a kételyeimet. Mi mást tehetnék!

Amikor indultunk – 10 x 10 cm, zománc, 2020